

stega meseca, v katerem bodo razrešeni svojih dolžnosti. Predstojniki oblastev naj skrbijo, da se izvrši razrešitev najdalje v zakonitem roku od 30 dni in da bo to zadnji dan onega meseca, za katerega je uslužbenec prejel plačo. (Razp. št. 70.753).

Namesčenja do prevedbe.

Dokler se ne izvrši prevedba in razvrstitev državnih uslužbencev po novem zakonu, se morajo vršiti namestitve po starem zakonu. (Razp. št. 70.753).

Prevedba onih s 35 službenimi leti in 65 leti starosti.

Prevesti in razvrstiti se morajo tudi oni uslužbenci, ki so dopolnili 35 let službe ali 65 let starosti. Če je uslužbenec 65 let star, pa nima 35 službenih let, se mora ravno tako prevesti in upokojiti po novem zakonu, kakor da je dopolnil 35 let službe in 65 let starosti. (Razp. št. 70.753).

Prevedba narodnih poslancev - učiteljev.

Kar se tiče vprašanja, kakšne prejemke bodo dobivali v smislu odredb čl. 126. narodni poslanci, ki so postali to pred 1. septembrom 1923, pa so bili stavljeni na razpoloženje, se pojasnjuje, da se prevedejo ti po novem zakonu kakor ostali uradniki, prejemki pa se jim bodo računali od 1. oktobra dalje po 3. odstavku čl. 126. po plačah novega zakona. (Razp. št. 70.753).

Vojna obveznost in uvrstitev po pragmatiki.

Vojna obveznost po odsluženem roku se smatra samo takrat v redu, če je uslužbenec dokazal, da se je prijavil poveljstvu vojne okroga, pa mu je pristojnim potom urejen njegov odnos napram vojaški službi. (Razp. št. 69.637, toč. 5.).

Uslužbenec, ki predloži dokaz o odslužitvi roka v vojski bivše avstro-ogrske monarhije, izpolni pogoje iz točke 5. čl. 4. uradniškega zakona. (Razp. št. 70.753).

Tisti, ki so na lastno prošnjo odločili odsluženje svojega roka pri vojakih do 25. leta starosti, ne morejo ostati v službi. Ker preneha služba takega uslužbenca že po zakonu samem, mora dati sam ostavko na službo, vsled česar nima pravice do prejemkov iz čl. 243. uradniškega zakona. Sploh se ti isti uslužbenci, ki ne bodo prevedeni iz vzrokov čl. 2. ali točke 1. do 5. čl. 4., ne morejo okoristiti z dobrotami iz čl. 243. zakona. (Razp. št. 70.753).

Postranske službe upokojencev.

Na vprašanje, ali je potrebno, da daje upokojencem finančni minister dovoljenje za kako privatno profesijo se pojasnjuje:

Ker ni v službeni pragmatiki nobene odredbe, po kateri bi se moralo dajati tako dovoljenje, se tudi ne bo dajalo. Zato smejo upokojenci izvrševati take posle brez dovoljenja, s pogojem seveda, da niso tisti v nasprotju s kakim pozitivnim zakonom. (Razp. št. 70.753).

Prevedba zvančnikov.

Glede prevedbe in razvrstitve zvančnikov in služiteljev po čl. 231. uradniškega zakona je izdalo ministrstvo pravde ta-le pojasnila:

Z ozirom na to, da zakonodajalec v členu 231. uradniškega zakona razvrstitev zvančnikov in služiteljev ne veže ne pogoj določene kvalifikacije in roka, kakor dela to pri uradnikih v členu 230., nego je vezana njihova razvrstitev samo na en pogoj — odločba komiteja ministrov — se mora razvrstiti vsak oni zvančnik odnosno služitelj, za katerega se izda odlok, da se ima prevesti, brez ozira na kakršnokoli šolsko izobrazbo. Zakonodajalec v prehodnih določilih odstopa od zahteve kvalifikacije, predpisane v členu 60., ker se nikakor ne more pričakovati, da bi hotel zakonodajalec omogočiti uradnikom brez predpisane kvalifikacije ono, kar bi preprečil zvančniku ali služitelju brez predpisane kvalifikacije. Po tem takem tvori člen 231. izjemo od čl. 60. službene pragmatike. (Razp. št. 70.753).

Za dnevničarje.

Za pogodbene uslužbence (dnevničarje) mora vsaka uprava vnesti v svoj proračun posebno partijo, če obstoji potreba, da nastavlja take uslužbenke. Kajti izdatek na njihove prejemke ne more iti v nobenem slučaju na breme kredita o draginskih dokladah. (Razp. št. 70.753).

Računanje službene dobe po členu 230.

Glede računanja službene dobe v smislu čl. 230. veljajo ta-le načela:

Po členu 230. uradniškega zakona se računajo z ozirom na določbe čl. 241. v zvezi s členom 235. v službeno dobo ona leta službe, katere se računajo po členu 137. za pokojnino, in to samo po učinkovitem trajanju službovanja. Pri onih uslužbencih, ki po dosedanjih zakonih niso imeli pravice do pokojnine, pa to pravico s tem zakonom zadobijo, se računajo v napredovanje leta službe po dovršenem 21. letu starosti. Osebam iz krajev izven Srbije in Črne gore, ki so bile poprej v svobodnem poklicu, pa so vstopile po ujedinenju najmanj dve leti pred razglasitvijo uradniškega zakona v državno službo, se računajo v napredovanje po členu 230. ona efektivna leta, ki se jim štejejo po čl. 237. v pokojnino. Če so pa iz Srbije in Črne gore, se jim računajo v napredovanje po členu 230. v zvezi z odredbami čl. 241. in 245. ona efektivna leta, ki jih predvideva 6. odstavek čl. 137. v zvezi s členom 67. Osebam, ki vstopijo v državno službo neposredno iz službe javnih samoupravnih (avtonomnih) teles, se računajo v napredovanje po členu 230. efektivna službena leta, katere se jim priznajo za pokojnino po 5. odstavku čl. 137., toda brez omejitve 10 let po 6. odstavku čl. 137. (Razp. št. 70.753).

Za roke, določene v členu 230. službene pragmatike kakor tudi za perijodične stopnje osnovne plače po členu 241. v zvezi s čl. 137., se morajo računati ukazna in neukazna službena leta, kakor to predvideva člen 235. službene pragmatike. (Razp. št. 69.637, toč. 4.).

Za nekvalificirane, ki pridejo v III. kat.

Za one sposobne in vredne uradnike, ki sicer nimajo kvalifikacije niti za III. kategorijo, pa se jim izda odlok, da se obdrže v službi, velja glede prevedbe točka 3. 1. odlomek čl. 230. službene pragmatike. (Razp. št. 69.637, toč. 3.).

—Š Oproščenje taks za uverjenje in prošenje za uverjenje.

»Narodna Prosveta« poroča: Na stavljeno pitanje o konkretnom slučaju Gen. Direkcija Posrednih Poreza pod Br. 736 od 4.11.1924. g. dala je ovo objašnjenje: molbe za izdavanje uverenja, kao i sama uverenja o položenu nastavnikom ispitu o spremnosti za državnu službu lica, koji nisu Srbi, Hrvati i Slovenci, radi regulacije datih svojih prava po zakonu moraju se smatrati kao akta o regulisanju ličnih prava drž. činov. i službenika, te se prema čl. 128 zak. o činov. i služb. grad. reda oslobođaju takse. Prema tome ima se izmeniti poslednji stav raspisa SH. Br. 25695 od 22. dec. 1923 god. i prema ovom objašnjenju dalje postupati: molbe za uverenja oslobođene su plaćanja takse.

Književnost in umetnost.

Priporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učiteljskim in šolam, posebno pa šolskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potom Učiteljske knjižarne v Ljubljani. Frančiškanska ul. ca, št. 6.

Nove knjige in druge publikacije.

—kpl Colomba, — par Prosper Merimée: četvrta knjiga Francuske Biblioteke. Izdala Nakladna Knjižara D. D. — Bibliografskog zavoda, — Zagreb. (Gundulićeva ulica, 24) — 1923. Cena 15. Din.

—kpl Narodne pravilice iz Prekmurja. Založil Učiteljski dom I. zvezek. Priredila Kontler in Kompolski. Cena broš. 10 Din, vez. 15 Din. Primerno za mladinske knjižnice in mladino sploh. Priporočamo posebno za šolsko mladino.

—kpl Carsano. — Prva knjiga. Dr. Ljudevit Pivko: Seme. 7. slik. Naslovna risba prof. Jos. Zagarja. Maribor. Založil klub dobrovoljcev v Mariboru. Cena 20 Din.

Pregled: Prizori ob mobilizaciji 1914. — Pri polku v Krivoshlah. — Slovanska družba. — Na črnogorski fronti. — V Črni gori. — Golemi. — Skadar. — Koplik. — Na Soško fronto. — Tolminko podjetje. — Na Tirolsko. — Stef. — Lasta. — Greben. — Branitelj. — Na oddihu. — Caverina. — Novi načrti. — Carinsko pismo. Knjiga je primerna za šolodraslo mladino ter za javne ljudske knjižnice in odrasle sploh.

—kpl Jaroslav Vrchlicky: Oporoka lukovskega graščaka. Veselogra v enem dejanju. Poslovenil dr. Franc Bradač. Splošna knjižnica št. 18. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 47 strani. Cena broš. Din 6, vez. Din 11.

—kpl Gerhart Hauptmann: Potopljeni zvon. Dramatska bajka v petih dejanjih. Poslovenil Anton Funke. Avtoriziran prevod. Splošna knjižnica št. 19. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Strani 124. Cena broš. Din 16., vez. Din 22.

—kpl Nove šolske knjige. Bibliografski zavod d. d., Nakladna knjižara, Zagreb, Gundulićeva 24, izdaje ovih dana dvije nove šolske knjige i to: Prof. Franjo Šandor: Anorganska kemija za više razrede srednjih učilišta, peto ispravljeno izdanje sa 103 slike i jednom obojenom tablom. — Cijena Din 65. — Dr. Stjepan Bosanac: Dra Ivana Broza Oblici jezika staroga slovenskoga s dodatkom o Postanju jezika hrvatskoga ili srpskoga za VII. i VIII. razred srednjih škola;

— Sedmo izdanje. — Cijena Din 35. Jedna i druga knjiga tražila se već dugo na našem tržištu, pa je dobro učinjeno, da su obe izdane. Opremom i tiskom posve odgovaraju potrebama škole. — Dosada je ove knjige izdavala Kr. zemaljska naklada školskih knjiga u Zagrebu. — Knjige se dobivaju u svim knjižarama.

—kpl Kenija i minarologija za niže razrede srednjih škola. Napisao Nikola dr. Hofmann, ravn. vel. realke u Pragu. Preveo i dopunio prof. Franjo Šandor. Peto popravljeno i popunjeno izdanje. S 85 slika u tekstu. Zagreb, Gundulićeva br. 24. Bibliografski zavod d. d. Nakladna knjižara. Cena 28 Din.

—kpl Nauk o trgovini, VI. ispravljeno izdanje. Vel. 8°, 145 str. meko vezano. Cijena Din 26. Napisao Oton Bošnjak, prof. kr. vis. škole za trgovinu i promet. Ova su djela najbolja u toj struci i našoj književnosti. Preglednost, laki stil, izvršno izrađeni primjeri olakoću ne samo đaku i već i svakom samouku i trgovcu, da odmah nađe u njima ono što traži. Najbolji priručnici za svakog trgovca.

Ocene.

—k Colomba — par Prosper Merimée. Zagrebačka Francuska Biblioteka pored najboljih klasičnih dela, počela je takođe izdavati u originalnom tekstu i odabrana dela iz nove francuske književnosti. Nema sumnje, da između mnogih priznatih francuskih dela i ova vrlo lepa novela »Colomba«, od Merimée, zauzima jedno od uglednih mesta. Prosper Merimée, bio je izvrstan stilist i vešt posmatralac prirode i života, koji je uvek umeo da zapazi karakteristične tipove, običaje i navike jednoga kraja. Njegove novele i manje priče odlikuju se lepm, jasnim i konciznim stilom, koje privlače svojom zanimljivošću. On je voleo da prikazuje nove, čudne i mistične događaje. Njegove pripovetke i sadržinom i svojim savršenim oblikom predstavljaju prava književna remek dela.

Lepi opisi pojedinih pejzaža puni su prirodnošću i kolorita, koji se naročito u ovoj divnoj noveli »Colomba« jasno ogledaju, jer u njoj je pisac dao najjačeg izraza svojoj slikarskoj veštini. U »Colombi« Merimée je opisao zanimljivi život i običaj stanovnika lepog i razkošnog ostrva Korzike. To je istorija jedne krvne osvete, koja je bila pre mnogo razširena na Korzici. Taj jezoviti običaj Korzikanaca uništio je mnogobrojne ljudske živote. Čudne običaje njihove Merimée je takođe opisao u priči »Matea Falcone«, u kojoj otac ubija svojega sina zbog povrede gostoprimstva i izdaje. Tako isto čuvno je njegovo delo »Carmen«, čiji je motiv uzeo kompozitor Bizet, za svoju istoimenu operu.

Osim toga, Merimée je napisao još i ova dela: »Tamango«, — »Vision de Charles XI«, — »Cronique du Temps Charles IX«, — »L'Enlèvement de la Redoute«, kao i nekoliko knjiga vrlo zanimljivih pisama u kojima je izneo život i raznovrsne običaje francuskoga društva iz doba drugog francuskog carstva.

Pored navedenih dela, ovaj znameniti pisac napisao je još i lepu zbirku Jugoslovenskih narodnih balada: »La Guzla«. Ali, između ovih poznatih mistifikacija, samo one dve pesme: »Tužna balada o Hasan-Aginiću«, i »Miloš Kobilić« pripadaju našoj čuvenoj narodnoj epskoj poeziji. Kao što se vidi pored: Getea, Grima, Herdera i dr. tako isto i Prosper Merimée dosta je doprineo, da se među velikim kulturnim narodima na Zapadu, proučuju i zavoli naša dragocena narodna poezija. U toliko je ovaj pisac za nas Jugoslovene interesantniji, jer nas je poznavao i cenio.

I ova knjiga ima na kraju dobar komentar, i zgodna je za učenje naših škola, kao i za sve ostale inteligentne ljude, koji čitaju originalna francuska dela.

Ovu krasnu novelu mi najsrdačnije svima preporučujemo. — Veritas.

—k Gerhart Hauptmann: Potopljeni zvon. Volja in moč, razlika med človeškim stremljenjem in resnično močjo, ki mu je na razpolago, — koliko umetnikov se je že oprijelo tega problema? Tudi G. Hauptmann je zvalilo to vprašanje in reči moramo, da je segel globoko in na tak način, da je ustvaril umetnino trajne vrednosti. Henrik, predstavitelj človeka-borca, snovatelja in stvaritelja, ter Rutica, pojem življenja, svobode in ljubezni, ki kaže pot v skrivnosti, ki odpira oči in jekleni moč, sta dve kreaciji, kakršnih človek ne izgubi tako kmalu iz spomina? Toda tudi ostale stvaritve so jake in popolnoma na svojem mestu. — Slovenski prevod je delo Antona Funke, kar jamči za njegovo vrednost. Mestoma se človek upravi čudi bogatemu viru našega jezika, ki ga prevajalec obvladuje tako mojstrsko. — Delo bo uprizorjeno tudi v ljubljanskem dramskem gledališču in imajo sedaj vsi resnični prijatelji dramske umetnosti priliko, da s to dramsko bajko preberejo in se pogloble v njene probleme, ker bodo šele mogli slediti uprizoritvi na odru in jo uživati. Oprema je lepa in cena tako zmerna, da si Potopljeni zvon omisli lahko vsak ljubitelj dobre knjige.

—k Jaroslav Vrchlicky: Oporoka lukovskega graščaka. Naši podeželski odri se razvijajo tako naglo in so tako pridni, da so čisto v zadregi za repertoar. Ali naj ponavljajo vedno eno in isto, že nešteto krat preigrano? Saj vemo, da niti najbolj okusna in priljubljena jed človeku ne prija, če jo mora živati prevečkrat zapored. Tej zadregi hoče opomoči tudi založba Splošne knjižnice ter je zato uvrstila v svojo zbirko tudi vrsto gledaliških iger raznih vrst. Rozmanovi ljudski drami Testament so sledile Golijeve Peterčkove poslednje sanje, ki so dosegle na ljubljanskem odru popoln uspeh, njim spet Milčinskoga Mogočni prstan, narodna pravilica v 4 dejanjih, ki je bila tudi s zelo častnim uspehom v tej sezoni večkrat igrana v Ljubljani. Pričujoči zvezek prinaša Vrchlickyega Oporoka lukovskega graščaka, ki je namenjena predvsem manjšim odrom. Ne zahteva nobene posebne scenerije, pa tudi na igralca ne stavi pretežkih zahtev. Dejanje se razpleta v vedri šegavosti, preprosto in neprisiljeno in popolnoma doseže svoj namen, zabava in razvedri. Cena knjige je nizka, oprema okusna, zato bodo vsi tisti, ki jim je knjiga namenjena, gotovo radi sezali po njej.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljski dom v Mariboru, Članarina in darila Slovenjebistiško učiteljsko društvo 420 Din; Mejovšek Rado, nadučitelj, Orlavas, 20 Din; A. Hren v

spomin umrlega prijatelja tov. Janka Likarja 25 Din. — Za Ganglov kamen so darovali: Kreps Arnold, nadučitelj, Odanci (Prekmurje) 100 Din; učiteljstvo pri Sv. Barbari v Slov. gor. (Kranjce, Kristl, Petelin, Schweiger) 20 Din; učiteljstvo osnovne šole v Čentibi (Prekmurje) 25 Din; učiteljstvo osnovne šole v Grincih (Prekmurje) 20 Din; učiteljstvo osnovne šole v Tinjah (Slov. Bistrica) 40 Din; Quštin Josip, hišni posestnik v Zagrebu po gđ. Milki Bračičevi v Mariboru 1 dolar = 80 Din; neimenovan eno obveznico 7% državnega posojila à 100 Din (IX., 1922); skupaj 385 Din, z zadnjič izkazanimi 5637 Din = 6022 Din. Iskrena hvala! — M. Kožuh, blagajnik.

—g Ganglov kamen za učiteljski konvikt v Ljubljani. Učiteljski zbor v Litiji Din 150 s pripomočjo: »Njegov značaj je čist kot solnce, njegovo srce dobro za trpeče tovariše, njegova ljubezen do domovine vroča, ki kipi iz vsake njegove besede. Tak je naš Gangl.« Darovali so po 20 Din: Andoljšek, Kalin, Breindl, Perko, Nadalić in Hraš; okrajni šolski nadzornik Bezjak Din 30. — Tov. Gabrijel Grlic s Studenca pri Sevnici Din 125 brezobrestnega posojila in obveznice 7% državnega posojila za Din 100. — Učiteljski zbor I. deklaske meščanske šole v Ljubljani Din 110. Darovale so po Din 10 tovarišice: Marija Arselinova, Palmira Fajdigova, Katica Fistrova, Ivanka Kalinova, Marija Mehetova, Marija Mladičeva, Marija Palmetova, Marija Sodnikova, Frida Špeclerjeva, Joža Trdinova in Ilka Waschtetova. — Učiteljski zbor v Mostah pri Ljubljani Din 700. Darovali so: Dominar Milka obveznico 7% državnega posojila za Din 200; Sekula Martina obveznico 7% državnega posojila za Din 100; Stojković Ivan obveznico 7% državnega posojila za Din 100; à Din 25: Julij Slapšak in Rudolf Završnik; Cerar Karla Din 20; à Din 11: Randl Tončka, Franke Darinka, Vidmar Mila, Wrischer Jelena in Kravos Angela; à Din 10: Kleč Karla, Hrovatin Ema, Krapš Iva, Slapšak Jerica, Salberger Mihael, Jeraj Ruža, Peče Hermina, Dolinar Milka, Lokar Zora, Sedlak Gizela, Tomšič Ana, Likar Klotia, Sekula Martina, Dekleva Nina in Rak Zora; Kiferle Ivan Din 5. — Tov. Sekula Mara iz Rudnika, obveznico 7% državnega posojila za Din 100. — Skupaj Din 1285; zadnjič izkazanih Din 9787 = Din 11.072. — To pot so med darovalci naše vrle kolegije v veliki večini. Vsa čast jim! Prisrčna hvala vsem darovalkam in darovalcem, živili nasledniki! Rubikon (prvi desetitočak) je prekoračen. Zdaj pa le vsi za nami, ki ste dobre volje in blagega srca. Dejanja naj govore! — »Beseda sama, z jokom prepojena, nikamor klenih zrn ne zaplodi, če je rešitev v delu je rojena! (E. Gangl »Moje obzorje«). — Jakob Dimnik, blagajnik.

—g Članarina za učiteljski konvikt za leto 1924.: 3. Tov. Marija Sodnikova, strokovna učiteljica v Ljubljani, Din 10. Hvala! — Jakob Dimnik, blagajnik. — Pokrovitelji učiteljskega konvikta (Drugi izkaz): Fran Luznar, Ferdo Juvenec, Anton Lovše, Antonija Škrle, Lapajne Josip, Jederlinič Tomo, Mlekuz Vekoslav, Anton Mervič, Konrad Barle, Novomeško učiteljsko društvo, Belokranjsko učiteljsko društvo, Laško učiteljsko društvo, Gabrijel Grlic, Dolinar - Marolt Milka, Anica Likozarjeva, Miloš Roš, Mimi Abulnar-Pezdirjeva. — Pokroviteljica znaša Din 250 enkrat za vselej Ustanovna za eno leto znaša Din 100, članarina (letnina) pa Din 10. — Jakob Dimnik, blagajnik.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= DRUŠTVO UCITELJIC OSNOVNIH IN MEŠCANSKIH ŠOL, UCITELJIC ŽENSKIH ROČNIH DEL IN OTROŠKIH VRTNARIC ima svoj občni zbor v Mariboru dne 6. marca ob pol 15. uri na deklasliki šoli v Cankarjevji ulici. Dnevni red: 1. Poročilo predsednice in blagajničarke. 2. Čitanje izveštaja »Društva učiteljica in zabavilja v Beogradu«. 3. Volitev novega odbora. 4. Predavanje gospe Vere Albrehtove iz Ljubljane. 5. Slučajnosti. Predavanje aranžira skupno z nami »Žensko društvo v Mariboru«, zato se zborovanja udeleže tudi članice istega društva. Učiteljice pridite vse, časi so resni in treba je biti na straži!